

OBRÁZKY Z ŘÍMA VII.

Neděle, 13 září 2015

Pro nás poslední den v Římě jsme si naplánovaly pochod přes město s prohlídkou těch atrakcí, které jsme dosud neviděly. Začaly jsme na Náměstí lidu (Piazza del Popolo), kam jsme vešly skrz bránu Popolo, kterou po staletí vstupovali do města cestující pocházející ze severu po Via Flaminia.

Brána dostala podle Michelangelova a Vignolova projektu v 16. století nový kabátek a je o 100 let později rekonstruována. Brána má sošku s atributy „řádného a pořádného vstupu“; vědecké královna Kristina u příležitosti návštěvy Říma.

Kostel Panny Marie Lidové (S. Maria del Popolo) nebo také Panny Marie u topolu byl podle pověsti založen na místě Neronova hrobu. Středověká legenda 1. vypráví, že císařova ztracená duše strážila a kvílela v k topolu, který zde rostl. Papeš Paschalis II. nechal strom porazit, spálit, popel vysypat do Tibery a na uprázdněném místě postavit kapli. Legenda 2. praví, že na farní kostel, který kapli později nahradil, se skládal lid. Latinsky se topol řekne populus a lid také populus, tak si vyberte variantu tímto svému srdci blíže (:-) Později byl ke kostelu připojen augustiniánský mnišský chór. Během svého pobytu v Římě r. 1512 zde pobýval Martin Luther, dokud nebyl dobrým katolíkem.

Kostel je proslaven svými kaplemi, které daly vyzdobit slavné rodiny, autorem téměř zleva (Cappella Chigi) je Raffaello. V kapli Cerasi najdeme Caravaggiovy obrazy Obrácení sv. Pavla a Ukřižování sv. Petra. Náměstí Lidu (Piazza del Popolo) Uprostřed klasicistního náměstí stojí nezbytný egyptský obelisk z období Ramesse II. Fontána se čtyřmi mramorovými lvy, která jej obklopuje, je dílem dvorního papežského architekta Giuseppe Valadier, stejně jako koncepce celého náměstí. Na úpatí kopce s parkem Pincio, který se zvedá nad východním obloukem, stojí kašna s bohyň Říma obklopenou zosobněným řekami Tibery a Aniene, na opačné straně pak kašna s Neptunem a dvěma Tritóny.

Z jižního konce, pokud má teda ovál nějaký konec, vychází trojzubec bulvárů, ten prostědní a nejrušnější – Via Corso lemují dva identické barokní kostely – Panny Marie na svatém Kopečku (S. Maria di Montesanto) a Panny Marie Zázraků (S. Maria dei Miracoli). Název prvního kostela se odvíjí od hory Karmel v Izraeli, neboť původní kostel, který stával na tomto místě, patřil karmelitánům. Druhý pak byl pojmenován podle oltářního obrazu, k němuž se vztahuje pověst o zázraku, který se udál r. 1325, kdy jedno dítě nedaleko odtud spadlo do řeky Tibery. Jeho matka se usilovně modlila k obrazu Panny Marie na zdi vedoucí podél, aby jí dítě zachránila a stalo se tak.

Úzkou uličkou Via Margutta, kde bydlel Fellini a také Gregory Peck v Prázdninách v Římě, jsme došly na Španělské náměstí (Piazza di Spagna), kterou to atrakci bych s potěšením vynechala, ale moje spolupoutnice tady ješitně nebyla, tak jsme samozřejmě nemohly minout.

Dle očekávání na náměstí nebylo pro lidi kam plivnout, taktéž Berniniho „zrezivlá stará vana“ (fontána La Barcaccia) i Španělské schody byly v obléžení, kostel Nejsvětější Trojice na vršku (Chiesa della Trinità dei Monti) nad nimi se restauruje a byl zahalen plachtami, takže sorry, odsud žádné fotky nebudou. Pro Španělské schody tak profláknutým místem schůzek, praví fáma: v letech minulých se mladí lidé na schodech houfovali v očekávání, že si jich všimne některý z v okolí jižních umělců a vybere si je za svůj model. Nicméně do francouzského kostela (financoval francouzský král) jsme se po francouzských Španělských schodech (financoval francouzský velvyslanec) vyplhaly, neb z náměstíka předešlého kostelem, na němž stojí nejmenší z římských obelisků, je překrásný výhled na město a v kostele je pak k vidění freska Daniela da Volterra „Snímání z kříže“.

Nás dalším zastávkou – Pantheon. Nechal ho postavit císař Hadrián v letech 118 – 125 n. l. na místě jeho původním zničeného předchůdce. V 7. století byl pak zasvěcen Panně Marii a věnován svatému mučedníkovi, díky čemuž se dochoval dodnes. Tedy pokud o něm něco víte, mramor, pozlacené stěny a desky a bronzové obléžení předešlého byly použity pro dalším účely, například dříve zmíněný baldachýn ve Svatém chrámu.

Stavba je to teda poněkud bizarní, nicméně pozoruhodná, srdce stavitelovo jistě zaplesá: je stejně široká jako vysoká (43,2 m) a tento úctyhodný prostor je zaklenut 5000 tun těžkou kupolí z litého nevyztuženého betonu. Zevnitř je klenba vylehena pětadvaceti lichoběžníkových kazet. Uprostřed kopule je 9 m široký kruhový otvorem proudí světlo.

Stavba neplní funkci jen jako kostel, ale také jako mauzoleum. Jsou zde pohřbeni italští králové a také malíř architekt Raffael Santi.

Kašna (s obeliskem) na náměstí předešlého rotundou je od della Porta. Od Pantheonu dalším kroky směřovaly na renesanční náměstí Navona (Piazza Navona). Jeho protáhlý, na koncích zaoblený půdorys zachovává tvar antického stadionu, který zde nechal vybudovat císař Domitian. Jméno Navona se odvozuje od „in agone“ (na bojišti). Nebo také od „navis“, protože tvarem připomíná

lo. Zás si můžete vybrat :-). Ostatně s vodou je toto náměstí úzce spjato. Až do 19. století se zde odehrávaly v pátých letech bylo v srpnu prostranství zaplaveno vodou. I dnes je Navona jedno z nejživějších náměstí, kde do noci navštívní umělci a pouliční prodáváci.

Dominantou náměstí je Berniniho říční fontána (Fontana Fiume), která z soch říčních bohů reprezentuje zároveň svatý: Nil Afriku, Ganga Asii, Dunaj Evropu a Rio de la Plata Ameriku. A nad tím vším se samozřejmě tyčí nezbytné obelisky. No, a aby ty vody nebylo tak úplně málo, jsou na Navoně ještě dvě fontány, na jejichž náměstí bojuje Maur s delfínem a na severním Neptun s chobotnicí. Obě jsou starší než říční, autorem kaštanové della Porta, později byly zrekonstruovány Berninim, takže sochy na ně byly umístěny dodatečně.

Na náměstí jsme ještě navštívili barokní kostel sv. Anny na bojišti (S. Agnese in Agone), který stojí na místě umučení této římské svatice, v kryptě si lze prohlédnout pozůstatky domitiánského církve. Kostel nechal vystavět papež Inocent X. jako rodinnou kapli, roku 1992 jej rodina darovala římské diecézi. Ve stavbě se střídali Rainaldiniové a Borromini, podle toho, kdo z nich byl zrovna u papeže oblíben. Druhou největší kupoli v Římě sv. Petrovi má kostel sv. Ondřeje v údolí (S. Andrea della Valle) na náměstí Vittoria Emanuela II., známý jako dějepisný prvního jednání Pucciniho opery "Tosca". Na stavbě se podíleli Grimaldi, della Porta, Maderno a Rainaldi. Jsou zde pohřbeni papežové z rodu Piccolomini, mezi nimi i Pius II. (1405 – 1464), který sepsal české dějiny Historia Bohemica a odmítl Jiřímu z Poděbrad potvrdit basilejská kompaktáta.

Na náměstí Largo di Torre Argentina jsme si prohlédli ruiny z dob římské republiky - Area Sacra, které svého času stály uprostřed Martova pole. Zbytky čtyř chrámů ze 3. stol. př. n. l., které patří k nejstarším římským stavbám, nemají zatím jména a jsou označeny písmeny A, B, C, D. Chrám A byl pravděpodobně zasvěcen bohyni pramenů Juturně. Najdeme zde i zbytky podezdívky Pompeiovy kurie, kde o bůžích idách roku 44 př. n. l. pod 23 ranami dýkou padl k zemi Julius Caesar. Poslední zastávku jsme učinily v kostele Nejsvětějšího jména Ježíšova (S. Gesù), mateřské lodi jezuitů, kde je pohřben zakladatel řádu Ignác z Loyoly. Hlavním architektem byl Michelangelo. Žák Jacopo Barozzi zvaný Vignola, přičemž je pak zas od jeho žáka Giacoma della Porta :-). Kostel má ve své době novátorskou koncepci: půdorys sleduje rozvrh latinského chrámu s širokou apsidou po vzoru raně křesťanských bazilik, na rozdíl od nich však nemá přední a vnitřní vchody vedou do centrálního prostoru, boční lodě jsou v podstatě zredukovány na jednotlivé kaple k soukromému rozjímání, hlavní křídlo je jen naznačeno. Z trojlodní baziliky se tak vlastně stává jednolodní. K mistrovským dílům kostela patří oltář nad hrobem prvního generála transeptu. Kolosální svatcová stříbrná socha padla na reparace Napoleonovi, takže dnes uvidíte jen železnou kopii. A dále pak stropní freska "Triumf jména Ježíšova"; od Il Baciccia (Giovanniho Battisty Gaulliho). (continua) Falena Romana